

Raportul dintre legislația muncii și drepturile omului din perspectiva misionară a Bisericii

- rezumat -

Pr. Drd. Sorin Ovidiu Anghel

I. Introducere

Misiunea Bisericii presupune, în esență, propovăduirea Evangheliei către întreaga lume, după cuvântul Mântuitorului, care spune: *„Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin”*(Matei, 28, 19-20). În acest fel, Biserica se îndreaptă către societatea umană, intră în mijlocul ei și, de acolo, săvârșește cele două mari lucrări rânduite de Domnul Hristos în cuvintele de mai sus: învățarea, ca principiu misionar de existență al Bisericii și sfințirea, ca principiu îndumnezeitor de existență al ei. În acest fel, Biserica intră în interacțiune cu societatea, încercând să o transforme în *trup al lui Hristos și mădular (fiecare) în parte*, după cum înțelege societatea Sf. Ap. Pavel în 1 Cor. 12, 27. Tocmai de aceea, indiferent de zona socială în care se află, Biserica nu se modelează după caracteristicile acelei zone ci, dimpotrivă, prin caracterul ei universal, încearcă să transforme acea zonă în *mădular* al trupului mistic al Lui Hristos. Pentru aceasta, Biserica pune la dispoziția omului diverse rânduieli și mijloace, sintetizate sub forma unor dogme și slujbe. Învățătura Bisericii devine un tezaur de credință al ei, pus la dispoziția întregii lumi, sub două mari forme: Sf. Scriptură și Sf. Tradiție. La rândul ei, Sf. Tradiție are o serie de documente ce o compun, atât în aspectul ei statornic, cât și în cel dinamic. Apar astfel învățături date de către apostoli primilor episcopi, aceștia le transmit și le adaptează mai departe celor de după ei până astăzi, apar canoanele sinoadelor ecumenice, scrierile Sfinților Părinți și cărțile de slujbă ale Bisericii. Toate aceste documente, alături de Sf. Scriptură, constituie un *corpus* de principii, norme, reguli și învățături (dogme) pe care Biserica le folosește în misiunea ei.

În contemporaneitate, Biserica interacționează cu o societate care și-a împărțit și specializat domeniile sale de existență. Munca, principiu de existență al omului, există și astăzi,

dar este un domeniu ce este reglementat juridic foarte precis, printr-o legislație specifică: legislația muncii. Apoi, însăși existența omului presupune o legislație referitoare la prezența și interacțiunea acestuia cu societatea. În acest fel, omul și-a dat seama că are atât drepturi cât și obligații, motiv pentru care există, actualmente, un întreg aparat juridic și legislativ care reglementează acest aspect. Pentru că omul a dobândit conștiința universalității sale, a fost elaborat un set de principii care să stea la baza aparatului legislativ al societății, denumit generic *Drepturile Omului*.

În această situație, Biserica se vede nevoită ca, în desfășurarea activității ei misionare, să interacționeze cu aceste două domenii: legislația muncii și drepturile omului. Mai mult, slujitorii Bisericii, ca unii ce fac parte din societate, trebuie să se supună legislațiilor în vigoare, după cuvântul aceluiași Apostol Pavel, care spunea romanilor, o societate care este fruntașă în domeniul legislativ, prin existența Dreptului Roman, că *„tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite.”* (Romani 1, 13). Prin urmare, câtă vreme legislația unui stat păstrează caracterul de îndrumar către desăvârșire, ea trebuie respectată, inclusiv de către instituția Bisericii care, conform propriilor învățături, se află în relație de dialog și cooperare cu Statul, ca reprezentant al societății.

Din cele considerate mai sus, lucrarea de față își propune să analizeze raportul dintre legislația muncii și drepturile omului din perspectiva activității misionare a Bisericii. Pentru aceasta va trebui să cercetăm, inițial, cei trei termeni ai relației de mai sus: activitatea misionară a Bisericii, drepturile omului și legislația muncii.

II. Misiunea Bisericii – dimensiunea vie a Bisericii ortodoxe. Repere generale

Cuvântului „misiune” poate reprezenta propovăduirea și consolidarea credinței, răspândirea Împărăției lui Dumnezeu, adică a Bisericii în lume, convertirea necredincioșilor sau întemeierea unei noi comunități locale.

„Misiune” înseamnă trimiterea Bisericii în lume: „Și mergând, propovăduiți zicând: S-a apropiat împărăția cerurilor” (Matei 10, 7-8; Luca 9, 2; Faptele Apostolilor 20, 35), în vederea extinderii Împărăției lui Dumnezeu, întemeiată de Iisus Hristos pe pământ - în chip nevăzut prin jertfa Sa pe Cruce și în chip văzut prin trimiterea Sfântului Duh în lume: „Tu ești Petru și pe

această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui” (Matei 16, 18; Ioan 1, 42; Efeseni 2, 20). Misiunea se întemeiază nu numai pe porunca explicită a lui Iisus Hristos către Apostolii Săi, de a propovădui Evanghelia, de a chema la pocăință și de a boteza în numele Sfintei Treimi: „Mergând învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28, 19; Marcu 16, 15; Luca 24, 47), ci mai ales, pe trimiterea văzută a Fiului și a Duhului Sfânt, voită și inițiată de Tatăl (Ioan 20, 21; 17, 18). Misiunea Bisericii își are punctul ei de plecare în însăși viața intimă a lui Dumnezeu, în mișcarea iubirii Tatălui către Fiul și, prin Acesta, către întreaga lume.

Misiunea Bisericii este una deosebit de importantă în societate, iar Sfinții Apostoli au avut misiunea de a vesti Cuvântul lui Hristos în întreaga lume, pe întreg pământul. Dacă Biserica vestește și este cea care duce mai departe Cuvântul Evangheliei prin propovăduirea lui, în cadrul cultului divin public, Apostolii au avut misiunea de a vesti Cuvântul prin parcurgerea drumului ales, în urma tragerii la sorți de la Cincizecime.

II.1. Misiunea internă a Bisericii – Implicarea în social ca deziderat misionar

Credința, ca și convertirea, este un act liber, sinergetic. Convertirea nu înseamnă a constrânge pe cineva să accepte credința creștină. De aceea, Biserica nu face misiune fără să se preocupe de cei ce primesc credința, de propria lor conștiință și libertate. Convertirea este un act de profundă schimbare și înnoire spirituală, metanoia, care este rodul unui schimb ontologic între spiritul lui Dumnezeu și spiritul omului (Zaharia 1, 3; Ioil 2, 12; Isaia 31, 6).

În misiunea sa, Biserica nu inventează Evanghelia, ci restituie în fiecare loc și timp „credința care a fost dată sfinților odată pentru totdeauna” (Iuda 3). Doctrina Bisericii depinde în mod exclusiv de descoperirea lui Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu ieșit din tăcere. În El, Dumnezeu S-a descoperit în formă definitivă și eshatologică: „Nimeni nu cunoaște deplin pe Tatăl, afară de Fiul” (Matei 11, 27; Ioan 8, 55; Filipeni 2, 9). Apostolul Pavel spune că propovăduirea sa nu este altceva decât un cuvânt de la Hristos și despre Hristos: „Căci noi nu ne propovăduim pe noi înșine, ci pe Domnul Hristos Iisus” (II Corinteni 4, 5; 1, 24; I Corinteni 2, 2). El se bucură că obștea creștinilor din Roma se află în succesiunea apostolilor, deoarece au ascultat „din toată inima dreptarul învățăturii pe care ați primit-o” (Romani 6, 17).

Misiunea Bisericii într-o societate postmodernă presupune o analiză complexă a realității din perspectivă teologică, identificarea problemelor majore care frământă și tulbură societatea, de asemenea în funcție de acestea, elaborarea unor strategii care să cuprindă toate răspunsurile Bisericii la provocările contemporane. Așadar, misiunea Bisericii reprezintă un imperativ pentru slujitorii și creștinii practicanți, o prioritate pe care trebuie să o conștientizăm cu toții. Mai mult, misiunea Bisericii reprezintă și o necesitate a vremurilor actuale, modul firesc de a face față unei lumi pluri-religioase. Este o lume în care ți se „oferă” alternative la orice, inclusiv la mântuire și viață conformă cu Revelația lui Dumnezeu.

Misionarul ortodox trebuie să fie conștient de predispoziția intelectualului spre o abordare pur intelectuală a relației cu Dumnezeu, predispoziție spre speculație filozofică ce poate deveni într-un spectru sector teosofic, spre crearea unui gnosticism real care să-l circumscrie pe intelectualul din Biserică. Acesta, ca și cel din afara Bisericii, este predispus unui pericol ce vine din așa numitul de noi „triunghi al morții”- este vorba de viziuni contrare relației lui Dumnezeu, cum ar fi deismul, panteismul și ateismul.

Din punct de vedere catolic, prozelitismul apare adesea ca o caracteristică primară a fundamentalismului protestant, căci catolicismul continuă o țință de calitate pentru un număr mare de *zeloși ai credinței în Biblie*.

Participarea misiunii Bisericii la dialogurile interconfesionale și interreligioase reprezintă un aspect deosebit de important al timpurilor noastre, vremuri de adânci transformări la nivel mondial și național. Sarcina Bisericii nu este de a indica tipurile de societate umană sau de a sacraliza instituțiile politice ale vreunui regim, ci de a proclama o libertate totală inspirată de Evanghelie în fața oricărei organizații cu caracter politic și economic. Desigur, Biserica nu poate rămâne indiferentă în fața marilor scandaluri, violarea drepturilor omului, probleme legate de moralitatea omului contemporan, globalizarea economică, nedreptățile sociale, politice și rasiale care apasă asupra omenirii din ziua de astăzi.

II.2. Preotul - Făptuitor al lucrării misionare. Aspecte sociale ale slujirii preoțești

Misiunea Bisericii pleacă de la începutul spre două direcții: una prin care îi „hrănește” pe cei ai săi prin viața liturgică, cultică și interioară și alta prin care propovăduiește cuvântul Mântuitorului celor din afara ei. Prin urmare, Biserica este comunitate euharistică, adunare care

comemorează evenimentele, faptele Domnului, propovăduind o viață nouă în Duhul Sfânt, dar este în același timp și comunitate apostolică misionară ca întreg (apostolicitatea este cea de a treia însușire a Bisericii).

Biserica are două brațe care recapitulează economia mântuirii: unul pastoral – euharistic și altul misionar extern. Pentru zidirea și întărirea Bisericii ambele sunt importante. Euharistia pentru hrana poporului, vestirea Evangheliei pentru convertirea popoarelor.

Misiunea credincioșilor de propovăduire a cuvântului Evangheliei este în aceeași măsură la fel de importantă ca misiunea preoților. De aceea preotul trebuie să cunoască foarte bine slujbele bisericești și simbolismul acestora, pentru a-i realiza adevărata valoare. Preoții sunt datori să cunoască valoarea și superioritatea cultului divin, să-l pătrundă, să-l înțeleagă, să-l trăiască ei înșiși când îl săvârșesc, pentru a transmite aceste lucruri și credincioșilor. Întâia datorie a preotului se leagă de slujirea la sfântul altar, el, mai întâi de toate, este liturghisitor, săvârșitor al cultului și, cel mai important, mijlocitor al Harului și sfințitor al lumii.

Misiunea preotului de propovăduire a cuvântului lui Dumnezeu trebuie să fie realizată cu timp și fără timp, după exemplul Mântuitorului care era numit învățător și vestea Evanghelia străbătând orașele și satele, uimind pe trimișii cărturarilor și fariseilor. După porunca lui Hristos (Matei 28, 20; 24, 3; Ioan 14, 18, 23), Sfinții Apostoli au fost și ei neobosiți în predicarea cuvântului divin. Va misionar al lui Hristos, preotul nu trebuie să neglijeze și cultura laică, deoarece acesta se află neconținut în fața a nenumărate și infinit de variate probleme de gândire, de simțire și de atitudine ale turmei Tale spirituale. Pentru aceasta, arsenalul culturii sale trebuie să fie extrem de bogat.

II.3. Raportul dintre misiunea Bisericii și legislația muncii în vigoare

Munca reprezintă unul din lucrurile reprezentative ale persoanei umane. Capacitatea de a munci i-a fost dată omului prin creație, iar valorificarea ei începe odată cu așezarea lui în rai, înainte de căderea în păcat: „Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în grădina cea din Eden, ca s-o lucreze și s-o păzească” (Facere 2, 15). Munca este o datorie sfântă a omului. Desigur, în starea paradisiacă a omului munca era plină de mulțumire (euharistică) și eliberată de osteneli și chinuri fizice. Munca avea ca scop dezvoltarea capacităților omului. Prin mijlocirea muncii poruncite de Dumnezeu omul trebuia să se zidească duhovnicește și să se

desăvârșească moral. Din nefericire, omul a căzut prin neascultare din harul lui Dumnezeu atrăgând astfel în viața sa consecințe dramatice. Înainte de cădere, pentru om, munca nu era o povară, ci dimpotrivă, era bucuria și plăcerea lui. Abia după cădere puterile lui au slăbit, iar pâinea și-o va câștiga din acest moment cu osteneală și durere. Vrând să arate cât de mult coincide începutul muncii cu începutul omului, sau că ea ține chiar de firea omului, Geneza vorbește de destinația lui Adam de a lucra grădina Edenului chiar înainte de scoaterea Evei din coasta lui. Căci abia după versetele anterioare urmează descrierea creării Evei. Putem deduce de aici faptul, pe care îl observăm și în realitatea concretă, că munca face parte din ființa fiecărui individ chiar înainte de a se naște din el un alt om.

Din perspectivă creștină, munca în sine nu are valoare necondiționată. Ea este binecuvântată atunci când este conlucrare cu Dumnezeu și contribuție la realizarea planului Său privitor la lume și om. Dacă servește însă intereselor egoiste ale unui individ sau comunității umane și satisfacerii nevoilor păcătoase ale spiritului și trupului, munca nu mai este plăcută lui Dumnezeu. Din nefericire, într-o societate capitalistă precum cea care guvernează majoritatea statelor europene, proletariatul deține doar munca lor pe care o vând pentru un câștig.

III. Vocația și slujirea omului într-o lume marcată de materialitate

Materialitatea nu amenință doar Europa Occidentală, ci ea își face simțită prezența și în spațiul Ortodoxiei. Este adevărat faptul că problema materialității, secularizării și a secularismului, până la căderea regimurilor comuniste, a fost dezbătută cu precădere de către teologia occidentală dar, după căderea acelor regimuri totalitare, teologii ortodocși din țările est-europene au abordat teme ce provocau Biserica, printre care și cea a secularizării. Problemele pe care secularizarea le aduce nu sunt izolate numai în societățile occidentale, ci ele au migrat și în societățile din țările ortodoxe. Din această cauză, se impune o urgentă mobilizare a comunităților euharistice pentru a stopa contaminarea vieții bisericești de către germenii secularismului. Acțiunea Bisericii trebuie să fie cât mai promptă, având în vedere faptul că societățile creștine se confruntă deja cu fenomene provocate de materialitate și secularizare. Pentru a ne da seama cât de grav este fenomenul este de ajuns să ne gândim la structurile de tip mafiot care întrețin economia subterană din țările ex-comuniste, la fenomenul corupției, la politicianismul deșănțat, la puseurile de naționalism vulgar, la corupție și injustiție, la terorismul de presă pus în slujba

unor interese obscure, la dezastrele ecologice provocate cu o inconștientă criminală, la fenomenul prostituției, la proliferarea jocurilor de noroc, la șomaj ca formă deghizată de trândăvie, la ravagiile pornografiei, la copiii abandonați, la flagelul avorturilor, la alcoolism și promiscuitate, la traficul de carne vie, la invazia sectelor și a unor mișcări religioase nocive, la incultura religioasă, la parvenitismul eclezial, la imobilismul unui sistem parohial și diocesan greoi etc. și vom fi obligați să admitem că, în foarte multe cazuri, ceea ce reproșăm creștinismului occidental se poate regăsi și în mentalitățile creștinilor ortodocși, uneori în forme mult mai accentuate.

III.1. Sensul creației omului de către Sfânta Treime. Starea paradisiacă a omului

Omul, prin gradul foarte înalt de rațiune pe care îi are în comparație cu animalele, crează civilizație, istorie, artă. Însă împotriva acestei teze se pot spune multe, deoarece crearea de civilizație impune o diferență mult mai radicală între om și animal, și nu numai diferența de grad a rațiunii. Există în creativitatea umană ceva pe care cu greu l-am putea atribui rațiunii, de vreme ce aceasta se află, în realitate. Omul și numai omul, creând lumea lui, poate merge foarte adesea împotriva rațiunii înăscute a naturii, a lumii care i s-a dat. Aceasta se întâmplă pentru că tot ceea ce este “dat” pare a fi pentru el o provocare. Urmărind să-și creeze lumea sa, sau doar să-și impună voința, el e deranjat de lumea deja existentă. Acest lucru l-au trăit toți artiștii. Michelangelo obișnuia să exclame: când voi termina cu marmura asta, ca să-mi pot începe treaba? Și Picasso vine să spună lucruri asemănătoare despre figuri, forme și culori. De altfel, creatorul lumii în „Timaios”-ul lui Platon, după modelul artistului, suferă pentru că trebuie să creeze din spațiu și materie preexistentă, care-i impun limitele lor.

Încă din epoca primară, antropologia creștină insista pe faptul că omul a fost creat “după chipul și asemănarea lui Dumnezeu”. Expresia aceasta a fost prezentă din prima clipă în Vechiul Testament, la Facere, în narațiunea asupra creației. Părinții și teologia creștină au continuat-o în istorie. Acestei expresii i s-au dat multe interpretări; una dintre ele este aceea care identifică chipul lui Dumnezeu în om cu logosul sau cu rațiunea lui. Toți Părinții și teologii ortodocși, dar și cei catolici, au văzut în faptul că omul a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu o anumită congruență primordială între ființa omului și ființei lui Dumnezeu.

Dar atunci când vorbim despre „chipul și asemănarea lui Dumnezeu” trebuie să ne raportăm inevitabil la ceva ce-L caracterizează pe Dumnezeu în mod exclusiv. Dacă „chipul lui Dumnezeu” e ceva ce se află în afara lui Dumnezeu, atunci nu poate fi vorba despre chip al lui Dumnezeu. Vorbim, așadar, de o particularitate care se referă la Dumnezeu și nu la creație. Acest lucru ne obligă să căutăm “chipul lui Dumnezeu” în libertate.

În starea paradisiacă omul a fost curat de pornirile rele și cu o tendință spre binele comuniunii cu Dumnezeu și cu semenii, dar nu întărit în această curăție și în acest bine. El era conștient și liber, iar în conștiință și libertate avea tendința spre cele bune. Omul nu era păcătos, dar nici împodobit cu virtuți dobândite și cu gânduri curate consolidate. Avea nevinovăția celui care nu a gustat păcatul, dar nu cea câștigată prin respingerea ispitelor. Era o ființă cu spiritul nerănit și neslăbit de pasiuni, dar neîntărit prin exercitarea în faptele de supunere a trupului și a lumii de actualizare a elasticității contingente a lumii.

III.2. Căderea omului în păcat. Consecințe teologice și dogmatice

Dumnezeu l-a făcut pe om pentru a participa la mărirea și slava Lui, și a plantat în el sămânța virtuților. Unul dintre cele mai mari daruri care i-au fost date omului a fost libertatea de voință. Întrebuințarea proprie a libertății omului, libera sa alegere de virtute, era să fie recompensată prin comuniunea cu binele. În fiecare natură a libertății se află alegerea liberă a ceea ce este plăcut sufletului. Dar omul face o alegere spre rău, greșeala sa rezidând nu în Dumnezeu care a dat darul libertății, ci mai degrabă în om care a preferat răul în mijlocul binelui. Prin păcatul său, Adam a pierdut nu numai pentru el, ci și pentru posteritate, sfințenia și dreptatea pe care le-a primit de la Dumnezeu. Păcatul lui Adam a fost acela prin care primul om a pierdut harul mântuirii pentru sine și pentru toți cei ce au moștenit firea umană din el. În Hristos și în toți oamenii firea umană este imanentă prin păcatul lui, toți oamenii care posedă acea fire au posedat o fire îndepărtată.

O consecință a păcatului strămoșesc este pierderea harului sau autonomizarea omului față de Dumnezeu. Privățiunea de har a omului căzut e nu numai o urmare a păcatului, produsă de Dumnezeu, ci și un aspect al păcatului însuși, exprimat prin autonomizarea de Dumnezeu. Nu numai Dumnezeu în privează pe om de har, ci și el însuși se privează. Omul căzut e lipsit de har, pentru că nu stă în legătură cu Dumnezeu, pentru că e într-o neascultare perpetuă de Dumnezeu.

Se poate spune că actul însuși al căderii s-a putut săvârși pentru că omul începuse să fie părăsit de har și a fost părăsit de tot când a întins mână după fructul oprit.

Pierderea harului a produs o tulburare și o slăbire a firii umane. Starea de păcat nu e numai o schimbare a relației juste a omului cu Dumnezeu, cum învață catolicismul, ci și o modificare ontologică în firea umană.

Învățătura Ortodoxă spune că păcatul strămoșesc n-a desființat chipul lui Dumnezeu din om, dar nu l-a lăsat așa cum era, ci doar l-a alterat, fiindcă Adam mai poate vorbi cu Dumnezeu chiar și după căderea lui în păcat. Prin păcat, dimensiunea reală a chipului lui Dumnezeu din om a fost întunecată, nu ștearsă. Din aceasta cauză, omul a fost capabil să progreseze material și spiritual, chiar dacă nu întotdeauna acest „progres” a fost raportat la raționalitatea originală a creației și a omului. Progresul, în ceea ce are el pozitiv, este expresia „chipului” ca „asemănare” în potență.

III.3. Lumea și materialitatea ca noile contexte ale viețuirii omului după cădere

Omul ca alcătuire naturală recapitulează elementele întregii creații. Însă, după căderea și alegerea vieții împotriva firii, elementele acestea se găsesc în stare de fărâmițare și dezbinare nu numai în om, ci și în lumea care-l înconjoară.

Dacă, atât din punctul de vedere al Sfintei Scripturi, cât și din punctul de vedere al Sfinților Părinți comportamentul omului față de mediul înconjurător trebuie să fie dominat de control prudent, rațional și conștient, atunci acest mod de viață presupune o folosire atentă și responsabilă din punct de vedere ecologic și al tehnologiei. Ținta omului nu poate fi contestarea tehnologiei, ci exercitarea asupra acesteia a unui control mai atent și mai uman, încât aceasta să nu fie piedică în realizarea scopului și ajungerea la destinație a lumii. Cercetarea științifică și progresul, îngrădite de anumite condiții, nu numai că nu sunt dăunătoare, ci sunt considerate necesare pentru realizarea și păstrarea unui mediu înconjurător sănătos. Controlul poluării, noile izvoare de energie, reciclarea rebuturilor, noile materiale de construcție și de fabricare și alte atâtea bunuri ale civilizației tehnologice, depind de dezvoltarea cunoștinței tehnologice.

Societatea post – modernă secularizată conține un cadru ostil și periculos; credința și practica creștină sunt prezentate ca perimate și desuete; în fine, tentația unei alegeri în sfera ocultă – păgână sau ateist – materialistă ce conferă o deplină autotomie omului este mai mult

decât accesibilă omului contemporan din două motive: lucrarea accentuată a diavolului și complotarea benevolă a noastră pe calea păcatului sau a patimii. Materialismul reprezintă o mare provocare și totodată încercare din partea omului și lumii secularizate; el este consecință firească a întunecării rațiunii, a pervertirii și degenerării omului prin a sa voință față de Dumnezeu.

Sarcina omului este o misiune reală în lume și presupune o schemă teandrică pentru realizarea ei completă. Trei sunt factorii care îl determină pe Maxim să promoveze ideea de om ca microcosmos: înțelegerea relației dintre unitate și multiplicitate; interpretarea hristologică a cosmosului creat și influența Părinților Capadocieni, care au folosit această idee în sens creștin. O influență decisivă în această direcție trebuie să fie recunoscută și din partea lui Nemesius de Emesa.

În cazul în care spunem că omul ia lumea în mâinile sale, înțelegem că lumea devine proprietatea lui, pe care o folosește pentru propria satisfacere și propria plăcere. Știința și tehnologia dezvăluie faptul că supremația intelectuală a omului are ca scop descoperirea de moduri și mijloace prin care omul ar putea obține beneficiul maxim în atingerea scopurilor lui. În cazul acesta, o teologie bazată pe premisa că diferența specifică a omului se află în inteligența lui ar putea fi, împreună cu știința și tehnologia, responsabilă de criza ecologică.

III.4. Vocația preotului în lume și în dimensiunea socială a creației. Semnificația teologică a muncii

Mântuitorul Hristos, prin întreita slujire de: Arhiereu, Împărat și Păstor ne-a răscumpărat și ne-a împăcat cu Tatăl. Întreitul aspect al slujirii este transmis apostolilor atunci când Hristos instituie Sfânta Taină a Preoției. Lucrarea slujitorului contemporan nu rămâne doar o rânduială arhaică, o preoție nelegată de viață, care este o preoție ritualistă, ea este deopotrivă lucrare harismatică și diaconie socială.

Esența preoției creștine stă în iubirea de Dumnezeu și zeul apostolic de dăruire și jertfire pentru semenii, spre a-i uni cu Hristos „păstorul cel bun care își pune sufletul pentru oile Sale” (Ioan 10, 11; I Petru 2, 25; Apocalipsă 7, 17). Această iubire evanghelică definește misterul și sublimul preoției și colorează întreaga activitate pastoral-misionară a preotului de vocație, pentru că devotamentul și zelul pastoral este „superlativul dragostei preotului pentru păstoriții săi ; este acea dragoste care nu se liniștește, nu simte odihnă și împăcare până ce nu a

făcut totul, până ce nu a încercat toate mijloacele, până ce nu a plătit toate jertfele pentru câștigarea sufletelor.

Preotul este păstorul Bisericii lui Hristos și are calitatea de slujitor al Domnului și iconom al Sfintei Euharistii, taină prin care se reconstituie actul în cadrul căruia Hristos Însuși S-a dat pe Sine pentru viața lumii.

În sens general, munca este o activitate de efort, îndreptată spre realizarea unui scop. În sens propriu, munca este activitatea metodică, prin care omul, stăpânind și transformând natura, produce bunuri spirituale și materiale pentru satisfacerea nevoilor și năzuințelor lui. Munca este o necesitate vitală și instrumentul progresului. Prin muncă, omul este făuritor al culturii și civilizației și împinge omenirea înainte pe calea unui progres mereu înnoit. Omenirea întreagă apare, de la începuturile ei și până astăzi, ca o mare colectivitate muncitoare, care prin muncă stăpânește pământul și-l transformă după dorințele sale, progresând de la stadiul primitivității până la stadiul actual de cultură și civilizație.

Munca are un sens divin. Dumnezeu este viața absolută, iar viață înseamnă activitate, activitatea spiritului absolut, deci a rațiunii absolute, a voinței absolute, a iubirii absolute. Spre a concretiza această activitate, Geneza ne descrie în mod antropomorfic facerea lumii în șase zile, de la lumină, cosmos, soare, pământ, lună, până la plante, animale și om.

Munca are un sens social. Al doilea sens al muncii în perspectiva creștină este sensul social. În relația muncii cu natura, omul nu apare singur, ci încadrat într-o mare colectivitate muncitoare. Omenirea e o comunitate, în care fiecare muncitor e un membru cu o anumită funcție în procesul muncii, o comunitate, care prin muncă stăpânește pământul și creează cultura și civilizația.

III.5. Aspectele negative ale viețuirii omului în lume: secularizare, materialism, desacralizare, descreștinare

Secularizarea și descreștinarea sunt realități ale zilelor noastre, care deși sunt proprii mai mult apusului Europei, ele nu vor ocoli nici societățile din Răsăritul bătrânului continent. Noțiuni precum cele de secularizare, descreștinare, laicizare sau desacralizare pot fi considerate ca fiind noțiuni gemene, deoarece descriu realități înrudite, realități cu trăsături asemănătoare. Însă, la toate aceste realități presante pentru omul contemporan, care este în același timp și fiu al

Bisericii, organismul eclesial trebuie să dea un răspuns satisfăcător. Și chemarea lui Hristos este una presantă, deoarece ea vizează responsabilizarea omului în fața unicității existenței sale și implicit a destinului său veșnic. În studiul de față vom încerca să clarificăm două noțiuni care descriu două realități asemănătoare și care decurg una din cealaltă, deoarece vedem descreștinarea ca o particularizare a unui fenomen mai larg, cel de secularizare.

Societatea secularizată este caracterizată prin independența culturii, economiei și politicii față de orice referință de natură religioasă. Acesta poate fi și motivul pentru care societatea post-modernă, prin atitudinea indiferentă față de Biserica, aduce omului și alte „oferte” religioase străine de spiritualitatea și învățătura Bisericii care au alte concepte despre lume și viață. Această atitudine se „mulează” foarte bine pe atitudinea multor tineri, mai ales, care vor să aleagă una din aceste „oferte” numai după ce le-au experimentat și verificat personal. Astfel, disponibilitatea de a asculta și de a învăța în societatea noastră nu lipsește, dar dezorientarea este mare, accentuată fiind și de criza valorilor morale și de atâtea critici răspândite prin școală și mass-media, fapt ce provoacă prăbușirea atâtor convingeri fără a le înlocui cu altele. În această situație, mulți caută noi maeștri și noi doctrine, care nu par a fi compromise cu puterea economică și politică.

Antropocentrismul a fost cel care a dus la deesacralizarea lumii și a omului, ca prin tendința de a scoate profanul de sub autoritatea sacralului. La rândul ei, desacralizarea a născut procesul de secularizare a lumii. Prin acest proces, se încearcă scoaterea progresivă a religiei din viața socială și culturală. Secularizarea provoacă la rândul ei criza ecologică, care în ultima perioadă de timp a căpătat dimensiuni planetare, ca rezultat al tendinței omului de a lua locul lui Dumnezeu pe pământ și de a considera natura ca o proprietate pe care o poate exploata în mod iresponsabil. „luând în considerare consecințele unei concepții cosmologice de factură autonomă, care a săpat la temelia religiei și mai ales tendința antropocentrică promovată de o astfel de concepție cosmologică, care a așezat omul în locul lui Dumnezeu, un cunoscut teolog catolic spune că, față de încrederea excesivă în forțele umane, adică de antropocentrism, avea să răspundă fideismul tragic al Reformei (cu încrederea ei unilaterală în forța grației divine), „sola gratia”, pentru ca apoi, într-un nou reflex, umanismul iluminist avea să dea naștere ateismului contemporan, adică autodeificării omului lipsit de o autentică deificare creștină.

Astăzi, omul contemporan se caracterizează prin dorința de a se substitui lui Dumnezeu căutând cu ajutorul științei și a tehnicii alte răspunsuri la întrebările fundamentale decât cele

propovăduite de Biserică. Astfel, suntem martorii la încercare de creație a așa-numitei „particule a lui Dumnezeu”, formulă prin care, spun fizicienii, lumea a luat naștere. „Trăim într-o perioadă istorică calificată de mulți oameni de cultură drept *post-creștină*. Actuala epocă post-creștină, sau chiar post-religioasă - ar fi era absenței lui Dumnezeu din viața oamenilor, eră care a depășit faza ateismului militant și agresiv pentru a ajunge la o fază în care problema existenței lui Dumnezeu nu se mai pune. În general preferința ateismului contemporan este pentru o *indiferență* nepolemică. Ateismul zilelor noastre este un ateism în regim de pace, care nu este *împotriva* lui Dumnezeu, ci care îl *ignoră* pe Dumnezeu.

IV. Activitatea misionară a Bisericii în contextul existenței drepturilor omului

Din punct de vedere teologic, în același timp cu adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului, din anul 1948, au început o multitudine de analize pentru a se constata care este relația dintre preceptele prevăzute de Sfintele Scripturi și principiile pe care conceptul de „drepturile omului” le presupune.

De-a lungul timpului au fost făcute analize din punct de vedere catolic și protestant și s-a observat o implicare deosebită pentru promovarea drepturilor omului, manifestată prin adoptarea unei serii de documente și acte oficiale cu privire la acest subiect cât și prin luarea de poziții practice.

Din punct de vedere ortodox, drepturile omului sunt și au fost promovate și respectate în concordanță cu morala creștină, însă fără a se face trimitere la vreun document oficial. În acest context, anumite organizații pentru promovarea drepturilor omului, neavând habar de poziția oficială a Bisericii Ortodoxe cu privire la acest concept în același timp criticând poziția acesteia referitoare probleme de natura etică și teologică (avort, homosexualitate, hirotonia femeilor etc.) s-au hazardat să acuze Ortodoxia de nenumărate ori de încălcarea drepturilor omului și de fundamentalism.

IV.1 Conținutul drepturilor omului. Drepturi absolute și drepturi relative.

Care sunt drepturile omului, ce sunt drepturile omului și unde sunt ele evidențiate?

Prin actele normative interne și internaționale se vorbește de „drepturi ale omului”, „drepturi fundamentale”, „libertăți fundamentale”, „libertăți publice”, „drepturi civile” etc. În

același timp consacrarea clasică a noțiunii de „drepturi ale omului” o găsim în „Declarația drepturilor omului și cetățeanului” a Franța revoluționară a anului 1789. Drepturile absolute sunt acelea garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Aceste drepturi sunt acelea cărora autoritățile statului nu le pot aduce atingere în absolut nici o situație. Acestea sunt următoarele: Dreptul la viață, Dreptul de a nu fi supus torturii și relelor tratamente, Dreptul de a nu fi supus sclaviei și muncii forțate, Dreptul de a nu fi supus unei pedepse neprevăzute de lege, Dreptul de a nu fi judecat și pedepsit de două ori.

Drepturile relative sunt acelea garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Aceste drepturi sunt acelea al căror exercițiu poate fi restrâns de către autoritățile statului cu respectarea unor anumite condiții. Acestea sunt următoarele: Dreptul la libertate și siguranță, Dreptul la un proces echitabil și dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală, Dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și corespondenței, Libertatea de gândire, conștiință și religie, Libertatea de exprimare, Libertatea de întrunire și asociere, Dreptul la căsătorie și egalitatea între soți, Dreptul la un recurs efectiv, Dreptul la protecția proprietății, Dreptul la instruire, Dreptul la liberă circulație.

IV.2. Utilitatea drepturilor omului in misiunea Bisericii. Puncte de convergenta.

Beneficiul drepturilor omului implică responsabilități și îndatoriri atât față de terți, precum și față de comunitatea umană în general cat și față de generațiile viitoare.

Relația Bisericii cu statul și implicit cu drepturile omului a fost consfințită de însuși Mântuitorul Iisus Hristos chiar din timpul activității Sale pământești prin îndreptățirea dajdiei datorată Cezarului (Matei 22,17). El a răspuns fariseilor la întrebarea: "Se cuvine să dăm dajdie Cezarului?" reliefând doua puncte de vedere și anume: recunoașterea autorității de stat, referindu-Se la statul imperial și realitatea ne-opoziției dintre îndatoririle religioase și cele civice.

În relațiile sale atât cu statul cât și cu societatea, Biserica trebuie sa țină cont de situațiile specifice atât cele sociale cât și cele istorice unde își desfășoară activitatea. Ținând cont de ne-imixtiunea Bisericii în chestiunile pur politice ale statului și ne-intervenția statului în socotelile interne ale Bisericii rezulta autonomia acesteia față de stat, însa această autonomie nu trebuie să semnifice și totala indiferență a Bisericii față de problemele societății contemporane.

Rolul Bisericii în îndrumarea morală a mirenilor se permanentizează nelimitându-se la recomandarea unor idei morale, ci trebuie să se extindă asupra tuturor sferelor vieții sociale din care inclusiv politica face parte. Nu trebuie să ne fie teamă să întrebuițăm acest termen chiar dacă el a ajuns să fie considerat sinonim cu ideea de imoralitate. Biserica are datoria de a face să apară în mintea și în sufletul credincioșilor gândul de a curăți actul politic.

IV.3 Puncte divergente între principiile misionare ale Bisericii și viziunea seculară a drepturilor omului

Făcând o selecție din scrierile teologice ale unor teologi ortodocși din vremea noastră, putem recapitula în următorul fel condițiile participării Bisericii Ortodoxe la mișcarea de refacere a unității creștinilor:

- propovăduirea mesajului ortodox față de refacerea unității creștinilor în mod clar și concis, pentru a putea fi evitată orice acuzație de erezie sau sincretism;
- îndepărtarea oricărui compromis cu privire la credință, cult sau organizare; combaterea eficace a tentativelor de a susține deviații comportamentale și morale care sunt împotriva Sfintei Scripturi și practicii de veacuri a Bisericii;
- colaborarea pe teren practic cu alți creștini, în primul rând în planul asistenței sociale și al drepturilor omului, pentru rezolvarea unor aspecte negative din societate și lume cât și pentru instaurarea păcii și bunei înțelegeri între popoare și religii.

Ortodoxia poate oferi răspunsuri adecvate și concrete la situațiile faptice ale secularizării, în misiunea ei configurându-se oferirea spre lume a mărturiei despre spiritul specific ce a făcut-o să reziste vie, activă și dinamică timp de două mii de ani și să fie alături de poporul bine credincios în toate situațiile și împrejurările, concretizându-se în: puterea înnoitoare a Tradiției, actualitatea gândirii patristice, dinamica bogăției spirituale a credinței, înduhovnicirea omului și a creației, înaintea lui Dumnezeu.

V. Raportul dintre misiunea Bisericii și condițiile de desfășurare ale activității de muncă

Pentru a-și împlini rolul ei social, munca trebuie să se integreze în marele circuit al schimbului între frați, voit de Dumnezeu pentru omenire, în acest sens, fiecare meserie, pentru a putea fi exercitată are nevoie de celelalte meserii, iar societatea însăși are trebuință de munca diferiților meseriași. Dacă, de pildă, lucrătorul în fier nu vrea să facă pe nimeni părtaș (la rodul) meșteșugului său, el se ruinează și pe sine și pe ceilalți meșteșugari. La fel cel care taie piele, țăranul, brutarul și toți cei care au o meserie necesară, în cazul că nu voiesc să dea roadele meseriașilor, nu dăunează numai altora, ci, prin ceilalți, chiar și lor..., dacă nu vor să dea din cele ce au și celor care au trebuință, de ex. agricultorul (din roadele) muncii brațelor sale, navigatorul (din acel) al comerțului... Peste tot, a da și a primi, iată principiul circulației bunurilor. Dacă unul ar vrea să-și păstreze meșteșugul numai pentru sine, va răsturna întreaga viață ca și pe aceea a celorlalți oameni.

V.1 Importanța factorului uman în activitatea misionară a Bisericii

Implicarea activă a Bisericii în viața socială a comunităților este un fapt cert dovedit de-a lungul timpului de aceasta prin activitățile specifice, coordonate de personalul misionar prin activități pe care am să încerc să le dezvolt în cele ce urmează.

Biserica Ortodoxă Română a fost întotdeauna prezentă în societate prin slujitorii misionari (preoți în mare parte) chiar dacă contextul social-politic nu i-a permis de fiecare dată manifestarea concretă și practică a preceptelor și valorilor sale, contribuind totodată la bunăstarea socială a oamenilor, influențând unele perioade din istoria națională. Atât prin structura administrativ-organizatorică cât și așa cum spuneam aprioric prin potențialul uman și logistic Biserica Ortodoxă Română, este instituția capabilă să asigure diversificarea și amplificarea sistemului de servicii sociale existent.

Prin intervenția sa Biserica sensibilizează și conștientizează societatea civilă asupra tuturor problematicilor sociale grave cu care se confruntă mulți dintre enoriașii săi, pentru a-și asuma și însuși împreună cu aceștia răspunderea în soluționarea situațiilor dificile din cadrul comunității. Așa se produce o autentică înnoire spirituală și morală care în final conduce la îmbunătățirea relațiilor inter-umane și dezvoltarea solidarității sociale.

Prin organele sale – episcop, preot, diacon – Biserica este cea care primește la sânul său „familia lărgită” începând cu pruncul născut administrându-i Sfintele Taine ca semn de primire și

acceptare în acea comunitate. Preotul este cel care acordă consiliere premaritală viitoarei mame dându-i sfaturi duhovnicești și pomenind-o la slujbele de rugăciune pentru ca să aibă o naștere normală, ferită de orice incidente. Preotul încă din primele zile acordă asistență religioasă și consiliere mamei și copilului. Din acest moment urmează o adevărată asistență socială și religioasă, preotul făcându-se prezent în toate împrejurările vieții, ori de câte ori este nevoie implicându-se activ pe tot parcursul vieții.

Misiunea socială a preotului se conturează în parohia pe care o administrează și o păstorește prin prezența lui în instituțiile sau așezămintele sociale aflate pe raza parohiei sale, unde alături de alte persoane devotate activității filantropice desfășoară programe sociale și religioase cu diferite prilejuri sau cu un orar bine stabilit: de exemplu coordonarea unei cantine sociale, a unei farmacii sociale, inițierea de cursuri de operare pc pentru copii ce provin din familii cu risc de excludere socială etc.

V.2 Condițiile de desfășurare a misiunii Bisericii prin prisma activității de muncă

Uniți ca într-o echipă, cu gândul spre aceeași țintă, trăind, convietuind și muncind în aceleași condiții, munca ne unește și ne apropie, contopindu-ne sufletele într-un elan unic. Munca organizează, în felul acesta și vadește solidaritatea oamenilor cu semenii săi.

A munci împreună, a exista împreună, reprezintă o parte decisivă din ceea ce ne face să fim oameni și să ne deosebim de alte specii. Specificăm aceasta pentru că tocmai munca l-a creat pe om ca ființă socială, oamenii au început să-și organizeze munca încât aceasta să devină hotărătoare apartenenței lor comune.

Noblețea supremă a muncii constituie cimentul societății omenești, susținerea existenței, care se transfigurează, atât în scopul cât și în exercitarea ei, prin prezența carității. Aceasta își orânduiește realitatea ei concretă și pământească spre viața veșnică. Iar uneori, ca mărturie a unei carități eroice, munca poate deveni unul din semnele care duc la credință.

V.3 Reglementări legislative privind asigurarea securității și sănătății muncii misionarului bisericesc

Securitatea și sănătatea la locurile de muncă din cadrul lacaselor de cult. Parametrii de microclimat

Bisericile si alte lacase de cult reprezinta obiective foarte importante la nivel national. Mediul de lucru din cadrul acestora a fost studiat mai puțin din punctul de vedere al implementarii securitatii si sanatatii la locurile de munca ci mai mult din punct de vedere stilistic, artistic, istoric. O cunoaștere profundă a unei valori duce implicit la îndrăgirea, aprecierea și mai conștientă protejare a acesteia.

Caracterizarea compoziției materiale a patrimoniului mobil românesc, oglindită de literatura de specialitate accesibilă, s-a făcut sporadic, aleatoriu, în special legat de intervenții de restaurare. Lacasele de cult in general, manastirile si bisericile trebuie să fie un mediu de muncă sigur și sănătos atat pentru întreg personalul misionar a carui activitate se desfasoara in aceste spatii inchise cat si pentru enoriasi, ele trebuie sa fie un mediu de munca sigur si sanatos. La nivelul personalului a carui activitate se desfasoara in biserici, trebuie cunoscute atat reglementarile nationale cu privire la securitatea si sanatatea in munca cat si constientizarea existentei factorilor de risc in mediul de lucru, in scopul diminuarii, eliminarii sau prevenirii riscurilor la locurile de munca.

Pentru perioada 2011-2013 a fost adoptată o nouă strategie europeană în domeniul securitatii si sanatatii in munca (SSM), in care se precizeaza:

a) o abordare globală a stării de bine la locul de muncă, prin luarea în considerare a schimbărilor apărute în lumea muncii și apariția unor noi riscuri, fiind destinată creșterii calității muncii;

b) consolidarea unei culturi de prevenire a riscului, prin combinarea unei varietăți de instrumente politice-legislație, dialog social, măsuri și bune practici, responsabilitatea socială și stimulente economice - bazate pe construirea de parteneriate între factorii implicați în activitatea de SSM;

c) existența unei politici sociale adecvate care reprezintă un factor în ecuația de competitivitate știind că “non-politica” generează riscuri.

Din analiza principalelor norme juridice actuale prin care se realizează instituția juridică a securității și sănătății în muncă în România se pot desprinde o serie de **principii**, prin care se relevă importanța acordată legislației de protecție a muncii în cadrul dreptului muncii. De asemenea, principiile respective condiționează și explicitează modul de abordare, de organizare și de desfășurare efectivă a activității concret aplicative de prevenire a accidentelor de muncă și îmbolnăvirilor profesionale.

Mediul de munca: este reprezentat de ambientul în care executantul își desfășoară activitatea la locul de munca.

Microclimatul la postul de lucru este o componentă a mediului fizic de muncă formată din ansamblul condițiilor de temperatură, umiditate, viteză a curenților de aer și intensitatea radiațiilor calorice care caracterizează starea aerului din interiorul unui spațiu de lucru închis sau din vecinătatea unor sisteme tehnice adăpostite de acest spațiu.

Concepția sistemelor de iluminat este un proces complex care trebuie să armonizeze cerințele pentru asigurarea unui mediu de lucru confortabil în condiții corespunzătoare din punct de vedere funcțional cu cerințele estetice, economice și de securitate a muncii. Alegerea sistemelor de iluminat se face ținându-se seama de exigențele vizuale și tehnico-economice, având în vedere: destinația încăperii (spațiului); distribuția locurilor de muncă; condiții de calitate a iluminatului; categoriile de lucrări vizuale; consumul de energie, cheltuieli de investiție și întreținere; condițiile specifice de calitate a iluminatului; cerințele beneficiarului/investitorului.

V.4. Asigurarea condițiilor optime în diverse medii de misiune ale Patriarhiei Române. Studiu de caz pe trei regiuni (Muntenia, Banat și Dobrogea).

Au fost măsurate direct parametrii: temperatura termometrului uscat, temperatura termometrului umed, viteza medie a curenților de aer la nivelul respirator al lucrătorului misionar, temperatura de radiație, indicele WBGT.

Temperatura operativă ($^{\circ}\text{C}$), se calculează în conformitate SR EN 27243 și reprezintă temperatura distribuită uniform pe suprafața unei anvelope negre imaginare cu care o persoană schimbă aceeași cantitate de căldură prin radiație și convecție ca cea din mediul considerat.

Temperatura medie radiantă ($^{\circ}\text{C}$), reprezintă temperatura distribuită uniform pe suprafața unei anvelope negre imaginare cu care, o persoană schimbă aceeași cantitate de căldură prin radiație ca cea din mediul considerat. Se măsoară direct cu globtermometru.

Temperatura medie radiantă ($^{\circ}\text{C}$), reprezintă temperatura distribuită uniform pe suprafața unei anvelope negre imaginare cu care, o persoană schimbă aceeași cantitate de căldură prin radiație ca cea din mediul considerat. Se măsoară direct cu globtermometru.

Măsurătorile de microclimat s-au efectuat în zona de muncă a lucratorului misionar de la cele patru biserici, valorile finale reprezentând media acestor măsurători, pentru caracterizarea ambianței termice de lucru. Rezultatele obținute s-au interpretat în conformitate cu valorile recomandate de standardele de referință și de literatura de specialitate.

Astfel:

- pentru temperatura operativă, se înregistrează valori ale parametrilor mășurați/calculați sub valorile limită recomandate de standardul de referință SR EN ISO 7730/2006 în zonele de lucru în care s-au efectuat măsurătorile;

- pentru viteza curenților de aer, nu se înregistrează depășiri ale parametrilor mășurați față de valorile limită recomandate de standardul de referință SR EN ISO 7730/2006 în zonele de lucru în care s-au efectuat măsurătorile;

- pentru indicele WBGT, se înregistrează valori mici comparativ cu valorile limită recomandate de standardul de referință SR EN 27243/1996 în zonele de lucru în care s-au efectuat măsurătorile;

- valorile temperaturilor uscate și temperaturilor medii radiante au fost utilizate ca bază de calcul pentru temperatura operativă conform recomandărilor SR EN 12831/2003.

În cazul bisericilor există un cumul de factori de risc care conduc la deteriorarea picturilor și a pereților și anume cantitatea insuficientă de lumină cumulată cu temperaturi scăzute și umiditate ridicată constituind un mediu propice dezvoltării agenților microbiologici.

În urma completării chestionarelor și a valorii PMV și PPD obținute în urma rularii softului softului 2008 ver 1.0, Ingvar Holmer, JAVA pentru lucrătorii misionari care își desfășoară activitatea în cele patru biserici unde s-au efectuat determinările, se constată că, condițiile de mediu existente nu sunt percepute ca fiind tocmai normale de către lucrători și de către participanții la slujba.

În acest sens temperaturile reduse, umiditatea foarte ridicată, luminozitatea redusă fac ca mediul să fie propice pentru dezvoltarea agenților microbiologici.

În măsura în care se cunoaște procentajul de PPD (Procent previzibil de nemulțumiri) și votul mediu previzibil PMV (vot mediu previzibil) la posturile de lucru, angajatorul are obligația conform Legii 319/2006 să ajute la îmbunătățirea condițiilor de muncă prin eliminarea sau diminuarea factorilor de risc. Pe de altă parte fiind lacasuri de cult de importanță națională trebuie luate măsuri de întreținere, conservare (la Bisericile 1, 3 și 4) și reconsolidare/renovare

(acolo unde este cazul – în speta Biserica cu nr. 2 – cu hramul Sfantul Ierarh Nicolae din localitatea Slavești Teleorman).

În urma măsurătorilor iluminatului la locul de muncă au fost obținute valori sub limita SR 6646-3 din 1997 ceea ce înseamnă că este un iluminat necorespunzător. Lucrătorii care au asistat la măsurători au precizat că resimt o jena și apariția unui efect de oboseală care de cele mai multe ori daunează activității. De cele mai multe ori această oboseală nu este pusă pe seama iluminatului necorespunzător. În acest sens, trebuie îmbunătățite condițiile la locurile de muncă din cele patru biserici.

VI. Completări misionare necesare asupra principiilor ce guvernează legislația actuală în domeniul muncii și al drepturilor omului

Occidentul are nevoie de credință pentru a fi ghidat, iar pentru marea majoritate a locuitorilor săi această credință este cea creștină. Biserica, în ceea ce are mai bun, a fost întotdeauna sursa libertății și nu a înrobirii. Ea este tezaurul care conține libertatea pe care doar Iisus o poate aduce. El ne-a poruncit să mărturisim această libertate într-o lume aflată în suferință. Suntem obligați să facem așa cum ni s-a poruncit.

Pentru a putea înțelege mai bine rolul Bisericii în viața Statului Român, precum și misiunea pe care aceasta o are în scopul modelării conștiințelor credincioșilor, se impune o scurtă incursiune în istoria creștinismului, mai ales că întemeierea Bisericii Ortodoxe Române este în strânsă legătură cu întemeierea Bisericii Creștine primare. Începuturile acesteia au avut loc la Cincizecime, respectiv la 50 de zile după învierea Întemeietorului Bisericii care este Iisus Hristos, atunci când Duhul Sfânt, în chipul unor limbi ca de foc, S-a pogorât asupra Sfinților Apostoli, aflați în Ierusalim. Au fost botezați atunci trei mii de oameni, constituindu-se astfel prima comunitate de credincioși (Faptele Apostolilor, II). Noua învățătură s-a răspândit în Ierusalim, iar apoi în alte orașe ale Israelului.

VI.1. Perspectiva misiologiei ortodoxe asupra legislației muncii

Acțiunea socială a Bisericii are ca temei de referință valoarea persoanei, întrucât prin persoană se depășește o înțelegere exclusivistă și ideologică a relației dintre Biserică și societate.

Nici sistemul ideologic centrat pe individualism, nici cel bazat pe colectivism nu pot epuiza realitatea persoanei. Persoana, ca ființă orientată spre transcendență și deschisă totodată comuniunii cu semenii, integrează atât verticala, cât și orizontala existenței. Persoana ca entitate relațională se împlinește în viața eclezială care are ca model comuniunea trinitară. În acest fel se depășește orice logică a izolării și a egoismului.

Foarte mulți creștini, precum și oameni din afara Bisericii își pun adesea întrebarea când trebuie să se odihnească sau să lucreze, respectând învățătura creștină. Uneori, viața creștină a acestor credincioși se limitează doar la respectarea zilelor de sărbătoare prin a nu lucra, fără a avea o legătură cu viața duhovnicească folositoare mântuirii. De aceea, considerăm că se impune cunoașterea înțelesurilor pe care le au activitatea și odihna, munca și repausul din perspectiva învățaturii ortodoxe în folosul mântuirii noastre.

Mântuitorul Iisus Hristos n-a rostit vreo sentință specială despre muncă, dar a arătat prin pilda Sa și prin parabolele Sale înalta apreciere ce o acorda muncii, însușindu-Și întru totul concepția Vechiului Testament în privința acesteia. Este un lucru hotărâtor pentru atitudinea Creștinismului față de munca manuală că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat în familia unui teslar și El Însuși a practicat meseria aceasta până la vârsta de 30 de ani. Cei trei ani de după această vârstă, de propovăduire au fost ani de efort încordat și de mare osteneală (Luca 8, 23); (Ioan 1, 4). El nu are odihnă, „Eu trebuie să lucrez”, declară în mai multe rânduri (Ioan 9, 4; 12, 35). În aceasta trebuie să urmeze pilda Tatălui, care și El lucrează (Ioan 5, 17). Mântuitorul confirmă, prin aceasta, legătura ce o făcea Vechiul Testament între religie și muncă, întemeierea și cinstirea supremă a muncii cu pilda de muncă a lui Dumnezeu.

Munca onestă are un sens divin, un sens social (comunitar) și un sens personal, căci este manifestarea persoanei și instrumentul desăvârșirii ei. Activitatea omului în sens creștin este un factor de progres moral: alungă patimile, se canalizează spre un scop mântuitor și întărește virtuțile.

În contextul crizei economice și financiare actuale, activitatea creștinului se înscrie, prin hărnicie și dăruire, în refacerea resurselor materiale. Prin viața duhovnicească și odihna activă, prin rugăciune, filantropie și exercițiul virtuților, se angajează în vindecarea de criza spirituală a societății contemporane. Învățătura ortodoxă despre activitate și odihnă poate constitui un remediu pentru oamenii afectați de criză, de nesiguranța zilei de mâine și regăsirea lor în comuniunea cu Dumnezeu pe calea mântuirii.

VI.2. Răspunsul misionarismului ortodox la ofensiva secularismului bazat pe drepturile omului

În fața individualismului postmodernist, se impune cu necesitate afirmarea identității ortodoxe, ca sistem religios unitar și unificator al tuturor existențelor umane în Iisus Hristos Mântuitorul și Domnul. Echilibrul sinergic între transcendența și imanența lui Dumnezeu se susține în teologia ortodoxă grație doctrinei privind energiile divine necreate. Mântuirea se obține prin conlucrare cu harul dumnezeiesc, săvârșind binele, în marea familie creștină – Biserica. Ea trebuie să reprezinte un pol viguros de opinie, în fața tendințelor postmoderne de a crea un sistem quasi-secular și laicizant, numit pompos „societate civilă”. Cultivând autonomizarea rațiunii, această societate s-a închis în imanența istoriei, fiind, pe drept cuvânt, „rezistentă la evanghelizare” și „antiontologică”.

Biserica este marea familie creștină, parohia trebuie să fie o familie în miniatură. Pe lângă eul glorificat încă din modernism, postmodernismul aduce în prim plan și statusul lui „noi”. Altfel spus, exprimă un sentiment de solidaritate, chiar dacă acesta este lipsit, teoretic, de sustenabilitate prin credință. Astfel, trebuie să privim postmodernismul ca pe o parte din noi înșine; nu suntem spectatori ai lumii, ci actori ai ei.

Tendențele de globalizare, sincretismul, aplecarea spre sfera activităților sociale – sunt tot atâtea căi prin care se încearcă regruparea indivizilor, chiar dacă aceasta nu se realizează totdeauna în forme institutionalizate. Biserica poate prelua aceste tendințe, valorificându-le în scopul trezirii celor în cauză din amorțirea religioasă. Prin programe sociale, ecologice, misionare, prin pelerinaje, acțiuni culturale, manifestări pentru tineret, prin valorificarea resurselor internetului și mass-mediei, Biserica poate ajunge ușor la sufletele celor dornici de comuniune. Ea poate să-L vestească tuturor pe Iisus Hristos, Cel care a adus lumii iubirea divină, ca factor de biruință asupra patimilor egoiste, dehumanizante și anticomunitare.

Concluzii Generale

În contemporaneitate, Biserica interacționează cu o societate care și-a împărțit și specializat domeniile sale de existență. Munca, principiu de existență al omului, există și astăzi, dar este un domeniu ce este reglementat juridic foarte precis, printr-o legislație specifică: legislația muncii și legislația europeană.

Apoi, însăși existența omului presupune o legislație referitoare la prezența și interacțiunea acestuia cu societatea. În acest context, omul și-a dat seama că are atât drepturi cât și obligații, motiv pentru care există, actualmente, un întreg aparat juridic și legislativ care reglementează acest aspect. Pentru că omul a dobândit conștiința universalității sale, a fost elaborat un set de principii care să stea la baza aparatului legislativ al societății, denumit generic Drepturile Omului.

În această situație, Biserica se vede nevoită ca, în desfășurarea activității ei misionare, să interacționeze cu aceste două domenii: legislația muncii și drepturile omului. Mai mult, slujitorii Bisericii, ca unii ce fac parte din societate, trebuie să se supună legislațiilor în vigoare, după cuvântul aceluiași Apostol Pavel, care spunea romanilor, o societate care este fruntașă în domeniul legislativ, prin existența Dreptului Roman, că „tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite.” (Romani 1, 13). Prin urmare, câtă vreme legislația unui stat păstrează caracterul de îndrumar către desăvârșire, ea trebuie respectată, inclusiv de către instituția Bisericii care, conform propriilor învățături, se află în relație de dialog și cooperare cu Statul, ca reprezentant al societății.

Concluziile generale ale lucrării aduc în atenție faptul că teza de doctorat este importantă și actuală, această teză ocupându-se de o problematică spinoasă pe de o parte și modernă pe de altă parte, însă necesară pentru buna desfășurare a activității de muncă a misionarului bisericesc în condiții de sănătate și securitate în muncă, activitate fundamentată atât pe legile dumnezeiești stabilite în sfintele canoane cât și pe norme juridice definite generic ca drepturi ale omului.